

Des de l'Observatori del Sistema Penal i els Drets Humans i l'Associació Irídia - Centre per a la defensa dels drets humans:

INSTEM al Departament de Justícia a adoptar les següents mesures de cara a garantir els drets de les persones privades de llibertat en l'aplicació de les noves mesures restrictives durant la declaració de l'estat d'alarma davant la situació d'emergència sanitària provocada per la COVID-19:

1.- SOBRE LES COMUNICACIONS AMB FAMILIARS I PERSONES PROPERES

Davant les noves restriccions a la mobilitat al territori, cal garantir les comunicacions de la població penitenciària amb les seves famílies i persones properes, en tot moment a través dels locutoris. Les visites a través dels locutoris permeten el manteniment de la distància física que es requereix per a la implementació de les mesures de prevenció de la Covid-19 i, en qualsevol cas, es pot fer de manera esglaonada, per afavorir el control dels fluxos d'entrada i sortida dels centres penitenciaris.

En cas que sigui necessari, des del Departament de Justícia s'hauran d'emetre justificants de mobilitat per **incloure els desplaçaments als centres penitenciaris com a excepció al confinament perimetral**. Aquests justificants s'han de poder obtenir de manera fàcil i intuïtiva, i han de ser accessibles a través del portal web del Departament de Justícia.

En cas de persones preses amb malalties o problemes de salut que no els permetin accedir als locutoris, cal garantir el contacte mitjançant videotrucades, ja sigui des del mòdul d'infermeria o bé des de les pròpies cel·les. En aquest sentit, des del Departament de Justícia cal definir instruccions per al funcionament de les videotrucades, pel que fa al número de videotrucades setmanals disponibles per persona i la seva durada, amb l'objectiu d'implementar-les de manera uniforme a tots els centres penitenciaris.

2.- SOBRE LES TRUCADES

En vista a les noves restriccions a la mobilitat, es posa de manifest que les persones privades de llibertat es trobaran amb majors dificultats per estar en contacte amb les seves famílies i persones properes. D'aquesta manera, facilitar la possibilitat de fer trucades pot esdevenir un mecanisme efectiu per garantir la relació amb l'exterior.

En aquest sentit, s'insta al Departament de Justícia a que s'estableixi la **gratuïtat de 5 trucades setmanals** per totes les persones preses, per tal de fomentar que tots els interns i internes poden tenir contacte amb l'exterior. Així mateix, per tal de garantir les mesures de seguretat vers la Covid-19, es proposa **ampliar l'horari de**

les cabines perquè els interns i internes hi puguin accedir de manera més esglaonada i garantir el correcte funcionament de les cabines en tots el mòduls.

3.- SOBRE LES CONDICIONS DE LES PERSONES EN QUARENTENA ALS CENTRES PENITENCIARIS

Tenint en compte que a l'actualitat hi ha alguns mòduls confinats i interns i internes en quarentena, cal garantir que aquestes persones es troben en condicions dignes i se'ls respecten els seus drets.

En aquest sentit, es sol·licita que es garanteixi l'accés regular a les dutxes a les persones que estan en quarentena, per tal d'assegurar unes mesures d'higiene bàsica. Així mateix, cal dotar tots els interns i internes amb lots higiènics, en els quals hi hagi paper de vàter, bosses d'escombraries, material de neteja i desinfecció, etc.

Per últim, cal garantir l'accés al pati de les persones que es troben en quarentena, tot assegurant que aquest es faci amb seguretat, per tal que aquestes persones puguin estar mínimament a l'exterior i respirar aire fresc. Cal tenir present que les restriccions que s'apliquen en cap cas poden derivar en condicions materials de vida d'aïllament per als interns, comparables amb l'aplicació d'una sanció d'aïllament o una classificació en primer grau.

4.- SOBRE L'APLICACIÓ DE MESURES DE PREVENCIÓ DE LA COVID-19 ALS CENTRES PENITENCIARIS

Per tal de prevenir l'entrada de la Covid-19 a les presons, cal assegurar l'aplicació de totes les mesures d'higiene corresponents: ús obligatori de mascaretes i gel per totes les persones preses, funcionaris, treballadors del CIRE i tot el personal penitenciari. Al mateix temps, cal garantir la higiene dels espais de locutori i les cabines per totes les famílies que van a fer comunicacions amb els interns i les internes.

Pel que fa a les mascaretes i material higiènic, cal que des dels centres penitenciaris se'n garanteixi l'abastiment amb regularitat, per tal que se'n pugui fer un ús correcte. En cas que les mascaretes siguin reutilitzables, s'ha de garantir que aquestes compleixen amb la normativa UNE 0065:2020 i que es renten i esterilitzen de manera correcta.

5.- SOBRE L'ESTABLIMENT D'UN CANAL D'INFORMACIÓ PERMANENT ENTRE EL DEPARTAMENT DE JUSTÍCIA I LES FAMÍLIES DE LES PERSONES PRIVADES DE LLIBERTAT

Per tal de garantir l'accés a la informació sobre la situació a les presons, imprescindible per raons de transparència i dignitat amb les famílies i persones properes dels interns i internes, cal que s'estableixi un canal d'informació permanent sobre la situació a les presons derivada de l'epidèmia per Covid-19.

En aquest sentit, es proposa que el Departament de Justícia actualitzi setmanalment -a través d'un web o un comunicat de premsa- les dades relatives a la Covid-19 als centres penitenciaris catalans. Més concretament:

- el número de casos positius entre la població penitenciària i el funcionariat;
- la població penitenciària i el funcionariat que es troba en quarantena;
- els mòduls confinats a cada centre;
- les defuncions i les causes de mort;
- les mesures d'excarceració que s'estan adoptant per reduir la població penitenciària: tercers graus, aplicació de l'article 86.1 i 100.2, etc.

Així mateix, s'insta al Departament de Justícia perquè a través d'aquest canal s'aport informació d'interès per a les famílies i les persones properes dels interns i les internes, com ho poden ser:

- el justificant per poder-se desplaçar als centres penitenciaris durant el confinament perimetral per municipi;
- el document de protocol de funcionament de les trucades i videotrucades;
- documents informatius sobre la gestió de la Covid-19 als centres penitenciaris: en quins moments s'aplica aïllament individual i com es fa, quan s'aïlla un mòdul, etc.;
- protocols per a les sortides de permís i sortides programades, en relació amb les condicions que s'han de complir per a l'entrada i la sortida del centre penitenciari.

6.- SOBRE LES MESURES PER REDUIR LA POBLACIÓ RECLUSA

A l'inici de la pandèmia, el 25 de març de 2020, l'Alta Comissionada de les Nacions Unides per als Drets Humans, Michelle Bachelet, va recomanar als Estats que adoptessin mesures urgents per a protegir la salut i la seguretat de les persones privades de llibertat i, per a tal comesa, advocava per la reducció de la població penitenciària.

En aquest sentit, tenint present que els contagis per Covid-19 a les presons van en augment, instem el Departament de Justícia per a que adopti les mesures oportunes tendents a la reducció de la població reclusa, com ho són:

- Fomentar l'**aplicació de tercers graus** amb control telemàtic, telefònic o personal.
- Ampliació d'altres **mesures per a assegurar el reforç del compliment de la condemna en llibertat o semilibertat**. És necessari que, de forma generalitzada, s'adoptin mesures tendents a concedir règims oberts i de detenció domiciliària per a persones en règim de l'article 100.2 del Reglament Penitenciari (RP), de persones majors de 65 anys, dones embarassades o mares amb fills/es dins la presó, o de persones malaltes cròniques.

Per tot això,

SOL·LICITEM que el Departament de Justícia adopti amb la major brevetat les mesures que es proposen en el present escrit, amb l'objectiu de minimitzar les conseqüències que la Covid-19 està tenint per les persones privades de llibertat i les seves familiars, així com per tot el personal vinculat als centres penitenciaris.

A Barcelona, 11 de novembre de 2020.

ENTITATS I COL·LECTIUS QUE S'ADHEREIXEN A LES PRESENTS DEMANDES:

Institut de Drets Humans de Catalunya

Comissió de Defensa de l'Il·lustre Col·legi de l'Advocacia de Barcelona

Associació de Famílies de Presos a Catalunya

Associació Catalana per a la Defensa dels Drets Humans

IACTA - Cooperativa d'assessorament sociojurídic

Associació Justícia i Pau

Grup de Suport Amadeu Casellas

Grup de Suport a Persones Preses "Fuig"

Coordinadora contra la marginació de Cornellà

Col·lectiu Rossinyol